

Red Orangutangen & BIODIVERSITETSKRISEN

De tropiske regnskove rummer en enorm biodiversitet – også kaldet biologisk mangfoldighed. Mere end halvdelen af jordens landlevende arter lever her. Borneo er et decideret biodiversitets-hotspot med en stor artsrigdom, hvoraf mange både dyr og planter er helt unikke for regnskoven på Borneo. Blandt de mest ikoniske dyr er en af vores nærmeste slægtninge – orangutangen, som i dag kun lever på Sumatra og Borneo.

Men dyrelivet er truet. Vi befinder os netop nu i en global biodiversitetskrise, som ofte omtales som 'den sjette massedød'. En FN-rapport fra 2019 fastslår, at op mod en million dyre- og plantearter er truet af udryddelse. Ser man på de dyre- og plantearter, der er vurderet i forbindelse med IUCNs rødliste, er 27% af dem udryddelsestruede. Blandt disse er alle de tre orangutangarter. Sumatra-orangutangen har været erklæret kritisk truet siden 2000, Borneo-orangutangen siden 2016, og den nyeste orangutangart, Tapanuli-orangutangen, som også lever på Sumatra, blev erklæret kritisk truet, da den blev opdaget i 2017.

Dyrene mister deres levesteder

Blandt de mest tungtvejende årsager til arternes tilbagegang er tab af levesteder. Særligt afskovning er en enorm udfordring, da rigtig mange af verdens dyr bor i netop skove. Når skovene bliver ryddet, mister dyrene deres levesteder og vigtige fødekilder og bliver samtidig i endnu højere grad udsat for jagt, fordi de bliver presset væk fra deres naturlige element.

Orangutangen er i høj grad truet på grund af afskovning og skovbrande, men også jagt og illegal handel er skyld i menneskeabens status som kritisk truet. Op mod 80% af orangutangens levesteder i Indonesien og Malaysia er gået tabt de seneste fire årtier, og mere end 1.000 orangutanger er årligt ofre for den illegale handel med vilde dyr. Hertil kommer truslen fra smitsomme sygdomme. Orangutanger er følsomme over for de vira og bakterier som forårsager luftvejssygdomme hos mennesker. SARS-CoV-2, det nye coronavirus, som forårsager sygdommen COVID-19 i mennesker, kan derfor udgøre en yderligere trussel for den kritisk truede orangutang.

Biodiversitetskrisen hænger uløseligt sammen med klimakrisen. De voldsomme klimaforandringer er endnu en af grundene til, at biodiversiteten er truet. Når klimaet ændrer sig, skal

arterne tilpasse sig de nye forhold, og det er ikke altid muligt, når klimaforandringer sker med den hast, vi ser nu. Samtidig er menneskelig aktivitet såsom afskovning og brande både skyld i tab af biodiversitet og forværrer klimakrisen. Der er derfor et stort potentiale i at tænke løsningen på de to kriser sammen. Ved at bevare og genoprette vigtige økosystemer såsom regnskove, kan man sikre absorption og mindske frigivelse af CO₂ i atmosfæren, og samtidig give dyr og planter den plads, de har brug for.

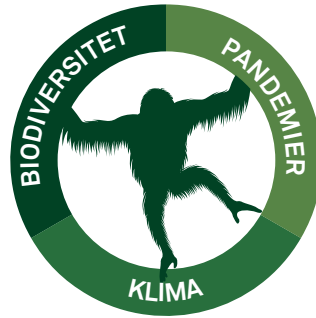
Red Orangutangen beskytter vigtige levesteder

Netop fordi de tropiske regnskove har så rig en biodiversitet, betyder rydningen af regnskoven meget for jordens samlede biodiversitet. Vi risikerer at miste nogle helt unikke arter, hvis afskovningen fortsætter som den gør nu.

Red Orangutangen mener, at Borneos regnskove og deres biologiske mangfoldighed skal beskyttes. Udover at sørge for mad, medicin, tømmer, brænde og andre råmaterialer, bidrager de mange planter, dyr og mikroorganismer i skovene til for eksempel bestøvning af afgrøder, mindsning af jorderosionen, klimaregulering og rent drikkevand. Når vi beskytter orangutangen og dens levesteder beskytter vi samtidig hele økosystemet og dets funktioner og arter. Orangutangen er for eksempel med til at sprede frø i regnskoven, og den sikrer gennem redebygning i trækrønerne, at sollyset når skovbunden, så nye træer og planter kan vokse op.

Det er umuligt for os at vide, hvor mange arter et økosystem kan miste, før det får hele økosystemet til at kollapse.

FN-rapporten fra 2019 peger på, at det stadig er muligt at ændre den farlige udvikling ved at beskytte og genoprette naturen. Netop det gør Red Orangutangen i en række projekter på Borneo. I samarbejde med lokale samarbejdspartnere beskytter og genopretter vi regnskov og arbejder tæt med lokalbefolkningen om en bæredygtig brug af regnskovens ressourcer. Målet er at bevare habitat for tusindvis af arter i et af verdens mest artsrige områder. Derudover arbejder Red Orangutangen sammen med lokale samarbejdspartnere om at etablere nye bæredygtige bestande af rehabiliterede orangutanger, som har været ofre for den omfattende jagt og illegale handel med vilde dyr. I samarbejde med de indonesiske myndigheder genudsættes de rehabiliterede orangutanger i beskyttede skovområder. Knap 500 rehabiliterede orangutanger er således blevet genudsat siden 2012.

Red Orangutangen & KLIMAKRISEN

Bevarelse af regnskoven er vigtig for at beskytte skovens dyr og mennesker. Men regnskoven – og særligt de tropiske tørvemoseskove – spiller også en essentiel rolle for klimaet. I kampen for at mindske de globale klimaforandringer er det derfor nødvendigt at stoppe rydningen af skovene- og genoprette degraderede naturområder.

Verdens skove har en unik evne til at optage CO₂ fra atmosfæren og lagre kulstof i træernes stammer, blade og rødder. Dette gør skovene til en helt central brik, når vi taler om reduktion af CO₂ for at mindske klimaforandringer. Den omfattende rydning af tropisk regnskov fjerner vigtige klimareguleringende områder, og de mange skovbrande i tropenerne medfører, at store mængder CO₂ bliver frigivet til atmosfæren. Det har så stor en betydning, at op mod 20 % af den menneskeskabte CO₂-udledning på verdensplan antages at være relateret til rydningen af verdens skove. Afskovning er dermed den største CO₂-synder næstefter afbrænding af fossile brændstoffer. Herudover påvirker rydning af skovene også vandets kredsløb og accelererer jorderosionen.

De indonesiske skoves betydning for klimaet

Selvom alle skove har betydning for klimaet, spiller især tørvemoseskove en vigtig rolle. Tørvemoseskov er et ekstremt effektivt kulstoflager, fordi tørvvejorden består af store mængder døde planterester. Tørvemose dækker kun 3 % af jordens landareal, men lagrer 20-25 % af al det kulstof, som er i jorden. Indonesien alene har omkring 36 % af verdens tropiske tørvemoseskov, og de tropiske tørvemoseskove på Borneo er blandt de største lagre af kulstof i verden. Tørvens gennemsnitlige dybde er nemlig hele 5,5 meter, og derfor lagrer uberørte tørvemoseskove i Indonesien i gennemsnit 12 gange mere kulstof end andre tropiske regnskove i Asien.

Tørvvejorden oplagrer store mængder kulstof i tørv, mens andre skovområder oplagrer mest i træerne over jorden. Når vi taler om tørvemoseskoven, er det derfor ikke kun træerne, men tørv den vokser i, som er vigtig. Træerne er vigtige for at stabilisere tørv og sikre, at den ikke udtørres, og dermed begynder at frigive CO₂. Dræning af tørvemoseskoven og afbrænding af skoven og tørv for at udnytte arealet til plantage- eller minedrift er den største kilde til udledning af drivhusgasser i Indonesien.

Skovbevarelse er en del af klimaløsningen

Hos Red Orangutangen er vi dybt bekymrede over konsekvenserne af klimakrisen. På Borneo har skovrydningen allerede medført højere temperaturer og mindre nedbør – og så er ekstreme vejrphenomener og skovbrande blevet mere almindelige. De store ændringer har ikke kun uoverskuelige konsekvenser for mennesker verden over – også dyr, som f.eks. orangutangen, er truet af de hastige ændringer i klimaet og tab af levesteder.

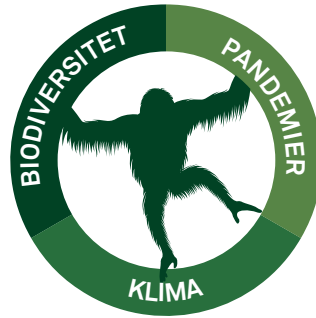
Skovene – og ikke mindst regnskovenes – store betydning, som en del af klimaløsningen kan ikke overgøres. Red Orangutangen ser en kombination af bevarelse og genopretning af skov som en stærk naturlig klimaløsning, der samtidig passer på de dyr og mennesker, som lever i skovområderne. Det skal dog ikke ses som en erstatning for at begrænse den industrielle sektors CO₂-udledning, men nærmere som en uundværlig del af kampen mod klimaforandringerne.

Red Orangutangens klimainsats

Red Orangutangen arbejder sammen med lokale samarbejdspartnere og andre miljøorganisationer for en holdningsændring hos den indonesiske regering i forhold til regnskovens betydning. Siden FN's klimatopmøde på Bali i 2007 er Indonesien blevet mere opmærksom på sin udledning af CO₂. I 2015, hvor landet blev hærget af mange skovbrande, blev Indonesien den tredjestørste udleder af CO₂ i verden. I 2019 blev Indonesien igen hærget af omfattende skovbrande. 2 millioner hektar blev brændt af i 2015 og 1,6 millioner hektar i 2019. Hvis klimamålene skal nås, skal indsatsen for at bevare og genoprette Borneos regnskov styrkes og forebyggelsen af skovbrande intensiveres.

Red Orangutangen arbejder sammen med vores samarbejdspartnere med helt konkrete projekter, der skal beskytte og genoprette regnskoven og gøre den mere modstandsdygtig. Det indebærer blandt andet:

- Patuljering i beskyttede skovområder for at sikre dem mod illegal skovhugst
- Genplantning af degraderede skovområder med lokale og naturligt forekommende træarter
- Blokering af menneskeskabte dræningskanaler for at øge vandstanden og mindske udtørring og nedbrydning af tørvemosen
- Forebyggelse og bekæmpelse af skovbrande i samarbejde med lokalbefolkningen, som lever i og omkring regnskoven.

Red Orangutangen & PANDEMIER

COVID-19-pandemien sender et klart signal om, at mennesker i langt højere grad skal tage beskyttelse af naturen alvorligt. Ekspertter og organisationer verden over argumenterer for, at spredningen af zoonoser – altså sygdomme som bliver overført fra dyr til mennesker – bliver forværret på grund af menneskelig aktivitet, som handel med vilde dyr, ødelæggelse af dyrenes levesteder og menneskeskabte klimaforandringer.

Derfor er det af afgørende betydning, at rydningen af verdens skove stoppes og udnyttelsen af skovenes biodiversitet fremover foregår på en bæredygtig og sundhedsmæssigt forsvarlig måde, så vi i fremtiden mindsker risikoen for nye pandemier, der koster menneskeliv og økonomisk stilstand.

Stigning i zoonoser

Blandt kendte eksempler på sygdomme, som stammer fra dyr er SARS, HIV, zika og ebola - og nu altså også COVID-19. Risikoen for at sygdomsfremkaldende mikroorganismer overføres fra dyr til mennesker har altid eksisteret, men på grund af menneskets omfattende påvirkning af økosystemerne og tætte kontakt med vilde og domesticerede dyr tyder alt på, at antallet af zoonoser stiger.

Et studie udgivet i Nature (2008) viser, at 60 procent af nyere infektionssygdomme stammer fra dyr - heraf knap 72% fra vilde dyr. FN's miljøprogram (UNEP) anslår, at 75% af alle nye smitsomme sygdomme kommer fra vilde dyr.

Hvad skyldes stigningen

Risikoen for nye sygdomme og smittespredning stiger, når vi ændrer på kontakten mellem vilde dyr og mennesker – for eksempel når der bliver opdyrket nyt land, eller når regnskoven bliver fældet. Afskovning betyder for eksempel, at dyr drives ud af deres naturlige habitat og tættere på mennesker og husdyr i jagten på føde og nye levesteder. Når vi ændrer og ødelægger økosystemer, vil vira lettere kunne tilpasse sig nye værter. Dette går i første omgang ud over dem, der bor tæt ved skovene, men med smittespredning, dyremarkeder samt dyr, der tilpasser sig tætbefolkede byer og andre menneskeskabte områder, kan det ramme os alle – og med globaliseringen let føre til pandemier.

Klimaforandringer kan samtidig have en – primært negativ – effekt på sundheden. Smittespredningen ændrer sig nemlig,

når klimaet ændrer sig. En stigende temperatur vil, op til et vist punkt, få mange mikroorganismer til at formere sig hurtigere, ligesom klimaforandringerne er skyld i en øget mængde af ekstreme vejrforhold såsom tørke og oversvømmelser, der har betydning for spredningen af sygdomme.

Hvordan undgår vi pandemier

Det betyder ikke, at vi skal se dyr og natur som vores fjende. Tværtimod. Det er menneskelig aktivitet, som stigende afskovning og menneskeskabte klimaforandringer, der får antallet af zoonoser til at stige. Denne risiko for sygdomme, og i værste fald pandemier, er endnu et klart og tydeligt argument for, at vi skal passe på vores tilbageværende natur. Både for artsrigdommen, naturen i sig selv, klimaet – og altså også for vores egen sundhed. Så længe vi lader naturen være, passer den sig selv. Derfor er den bedste måde at undgå pandemier i fremtiden at beskytte vores natur og dens biologiske mangfoldighed.

Forskning tyder på, at en stor artsrigdom i sig selv kan beskytte os fra sygdomme. Jo flere dyr en sygdom skal passere igennem, jo større er sandsynligheden for at spredningen bliver stoppet, da nogle dyr ikke vil blive inficerede.

For at begrænse spredningen af sygdomme bliver mennesker nødt til at organisere sig mere hensynsmæssigt og med langt større respekt for naturen. Det er helt afgørende, at vi tager den lære corona-pandemien har givet os med videre – også efter coronakrisen.

2020 skulle have været et år i klimaet og biodiversitetens tegn. Den status er nu truet. Det er naturligvis dybt bekymrende, eftersom netop indsatsen mod truende klimaforandringer og masseudryddelsen af dyr og planter hænger direkte sammen med mindskningen af risikoen for fremtidige pandemier.

Red Orangutangens indsats mod fremtidige pandemier

Red Orangutangen arbejder tæt sammen med lokale samarbejdspartnere for at bevare Borneos regnskove og beskytte skovenes biologiske mangfoldighed.

I lyset af coronakrisen har vi intensiveret oplysningsindsatsen blandt lokalbefolkningen om risikoen for zoonoser og betydningen af en bæredygtig og sundhedsmæssigt forsvarlig brug af regnskovens ressourcer. Vi støtter også indsatsen med at beskytte lokalbefolkningen, der lever i eller omkring regnskoven mod smitsomme sygdomme.

Red Orangutangen
Amagertorv 13, 3. sal
1160 København K

T +45 33 93 06 50
E info@redorangutangen.dk
www.redorangutangen.dk